

INFORMATIVNÍ ZPRÁVA

pro jednání ZMP dne: 12. prosince 2013

Ve věci: **Dopad nové právní úpravy na městské právnické osoby**

I. Prameny právní úpravy

V souvislosti s nabytím účinnosti NOZ dochází ke zrušení obchodního zákoníku, zákona o nadacích a nadačních fondech, a zákona o obecně prospěšných společnostech.

Právní úprava nadací, nadačních fondů a nově ústavů, které jsou faktickou náhradou obecně prospěšných společností, je obsažena v NOZ.

Právní úprava doposud obsažená v obchodním zákoníku je částečně přesunuta do NOZ (obchodní tajemství, prokura, obchodní firma, většina smluvních typů, nekalá soutěž). Úpravu obchodního rejstříku nově obsahuje zákon o veřejných rejstřících a část upravující právní režim obchodních společností a družstev je nově obsažena v zákoně o obchodních korporacích.

II. Nadace a nadační fondy

Nadace vzniklé podle dosavadních předpisů se považují za nadace vzniklé podle NOZ. Zakladatel nadace může přizpůsobit znění nadační listiny znění dle nového zákona, nejpozději však do dvou let ode dne jeho účinnosti, tj. do 31. 12. 2015. Totéž platí pro nadační fondy.

Zásadní změny v právní úpravě nadací:

- možnost rozšíření účelu nadace o účel dobročinný, spočívající v podpoře určitého okruhu osob
- rozšíření možností nadace samostatně podnikat
- výslovná možnost změny nadační listiny
- možnost změny účelu nadace
- zavedení institutu přidruženého fondu.

Oproti původní úpravě je úprava nadačního práva v NOZ podstatně obsáhlejší a zavádí celou řadu změn a nových institutů (např. nadační kapitál, přidružený fond). Rozšíření zákonné úpravy a především umožnění nadacím samostatně podnikat může přinést zvýšení kvalifikačních i osobnostních nároků na osoby, které jsou zvoleny do orgánů nadace. V souvislosti s tím může dojít i k vyšší časové náročnosti výkonu jejich funkce a ke zvýšení jejich odpovědnosti za fungování nadace a s tím spojených rizik.

Město Plzeň je zakladatelem Nadace 700 let města Plzně a Nadace sportující mládeže a dále spoluzakladatelem Nadace Rudolfa Löwyho a plzeňských židů na záchranu plzeňských synagog. Všechny jmenované subjekty fungují dlouhodobě na poměrně vysokém stupni

autonomie. Případné změny účelu, nadační listiny či určení rozsahu podnikatelské činnosti by tak bylo vhodné konzultovat s orgány nadace. Bezprostřední nutnost zásahu do jejich fungování však dána není.

Městem založené nadační fondy v současné době ukončují nebo již ukončily svoji činnost. Jedinou výjimkou je Nadační fond Zelený poklad. I s ohledem na tento fakt proto není nutné ze strany města přijímat ve vztahu k nadačním fondům jakékoli opatření.

III. Obecně prospěšné společnosti

S účinností NOZ již nebude možné založit novou obecně prospěšnou společnost, jelikož tato forma právnické osoby k 1. 1. 2014 z českého právního řádu vymizí. Nově bude možné zakládat tzv. ústavy ve smyslu § 402 – 418 NOZ, které lze považovat za faktický ekvivalent obecně prospěšných společností.

Stávající obecně prospěšné společnosti však mají možnost se samy rozhodnout, zda se přemění v nadaci, nadační fond nebo ústav, nebo zda budou nadále existovat ve formě obecně prospěšné společnosti a i nadále se tak budou řídit, jinak zrušeným, zákonem č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a změně některých zákonů.

Městem založené obecně prospěšné společnosti se rozhodly setrvat zatím ve stávající formě, stejně jako činí většina ostatních obecně prospěšných společností založených jinými osobami.

IV. Kapitálové společnosti (společnosti s ručením omezeným, akciové společnosti)

Stávající obchodní zákoník, který jejich úpravu doposud obsahoval, se k 1. 1. 2014 ruší a je zcela nahrazen zákonem č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (dále jen zákon o obchodních korporacích) a zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Zákon o obchodních korporacích přinese oproti dosavadní právní úpravě obchodních společností mnoho významných změn vedoucích k větší flexibilitě obchodního práva. Změny se dotknou zejména statutárních orgánů a základních dokumentů (společenských smluv a stanov) obchodních společností.

Zásadní změny v právní úpravě společností s ručením omezeným:

- celková liberalizace právní úpravy
- odpadá povinnost vytvářet základní kapitál ve výši 200 tis. Kč, nově postačí 1 Kč
- zavádí se možnost společníka ze společnosti jednostranně vystoupit v případech, kdy nesouhlasil s přijatým rozhodnutím valné hromady o změně převažující povahy podnikání společnosti, nebo s prodloužením trvání společnosti
- ruší se povinnost vytvářet rezervní fond
- jeden společník bude moci vlastnit více podílů
- s jednotlivými podíly bude možno spojit různá práva, např. jinou váhu hlasů
- podíl bude možné vtělit do tzv. kmenového listu, tj. cenného papíru na řad
- při převodu majetku ze společníka na společnost nebude nutné vypracování znaleckého posudku.

Zásadní změny v právní úpravě akciových společností:

- orgány společnosti mohou být pouze jednočlenné
- zakladatele mají na výběr mezi dualistickou a monistickou strukturou řídicích orgánů, kdy v prvním případě se vedle valné hromady zřizuje představenstvo a dozorčí rada a v druhém případě postačí správní rada doplněná o statutárního ředitele

- členy představenstva není třeba volit každých pět let, délku funkčního období bude možno nastavit libovolně
- možnost zavedení tzv. kumulativního hlasování, které posiluje vliv minoritních akcionářů
- ruší se povinnost volby části členů dozorčí rady zaměstnanci
- zavedení možnosti rozhodovat mimo valnou hromadu (per rollam)
- jsou rozšířeny možnosti co do druhu jednotlivých podílů (akcií), kdy kromě kmenových bude možné vydat i akcie se zvláštními právy spočívajícími např. v rozdílném podílu na zisku
- zavedení tzv. kusových akcií, které nemají jmenovitou hodnotu, ale pouze hodnotu odvíjející se od počtu jejich vydání.

Město Plzeň v současné době vlastní majetkové podíly v devíti obchodních společnostech, z toho v šesti je jediným společníkem či akcionářem. Tyto společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti jsou samostatné právnické osoby se svými statutárními a kontrolními orgány.

Jejich zakládací listiny či smlouvy, společenské smlouvy a stanovy byly sepsány v souladu s ustanoveními obchodního zákoníku a stejně jako jejich samotné fungování se doposud řídí tímto zákonem (vyjma oblasti účetní a daňové). Stávající obchodní zákoník k datu 1. 1. 2014 pozbývá účinnosti a bude zcela nahrazen zákonem č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (dále jen zákon o obchodních korporacích) a zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Dnem nabytí účinností zákona o obchodních korporacích a nového občanského zákoníku přestávají platit všechna ta ustanovení základních dokumentů společnosti, která jsou v rozporu s kogentními ustanoveními těchto zákonů, tj. takovými, od kterých se nejde odchytil. Lhůta pro úpravu společenských smluv či stanov společnosti je dle přechodných ustanovení zákona o obchodních korporacích šestiměsíční, tj. do 30. 6. 2014. V případě nesplnění této povinnosti může být společnost ohrožena v krajním případě až sankcí zrušení společnosti s likvidací rozhodnutím soudu.

Mezi kogentní ustanovení lze zahrnout např. úpravu organizační struktury společnosti ve smyslu jejich povinných orgánů, úpravu týkající se odměn členů orgánů společnosti ve vazbě na existenci smlouvy o výkonu funkce, ustanovení o celkovém počtu hlasů a počtu hlasů spojených s jednou akcií v akciové společnosti atd. Některá ustanovení podle zákona o obchodních korporacích nebude možno využít bez jejich výslovného zakotvení ve stanovách či společenských smlouvách, např. vydávání zatímních listů, způsob a rozsah zveřejnění účetní závěrky společnosti.

Ustanovení společenských smluv či stanov, která nebudou v rozporu s kogentními ustanoveními nové právní úpravy, tj. dispozitivní ustanovení, mohou i nadále zůstat v platnosti. To znamená, že společnost se bude v tomto případě řídit dvojí právní úpravou, a to v části dispozitivních ustanovení podle stávajícího obchodního zákoníku a v části kogentních ustanovení podle zákona o obchodních korporacích.

Další možnosti, jak uvést v soulad stávající znění společenských smluv či stanov společnosti s novou právní úpravou, je podřídit se zákonu o obchodních korporacích jako celku, což by z pohledu města Plzně bylo nejvhodnější řešení. Společnosti tak mohou učinit ve lhůtě do dvou let od nabytí účinnosti zákona o obchodních korporacích s tím, že pro úpravu kogentních ustanovení zákona o obchodních korporacích platí výše uvedená lhůta, tj. do 30. 6. 2014. V každém případě bude nutné ze strany všech obchodních společností revidovat jejich společenské smlouvy, resp. stanovy a uvést je do souladu s kogentními ustanoveními zákona o obchodních korporacích. Za splnění této povinnosti zodpovídají statutární orgány jednotlivých společností.

Město Plzeň, jakožto jediný společník či akcionář obchodních společností, požádá statutární orgány těchto společností o předložení návrhu upravených společenských smluv, resp. stanov, a to ve lhůtě nejméně dvou měsíců před datem, kdy by mělo dojít k jejich schválení v orgánech města (ZMP a následně RMP v působnosti valné hromady). Tato lhůta poslouží k prostudování předložených návrhů, k případnému doplnění či úpravě textu ze strany jediného vlastníka a následně ke vzájemnému odsouhlasení konečné podoby návrhů upravených společenských smluv, resp. stanov. Až poté budou dokumenty v souladu se zákonem o obcích předloženy ke schválení ZMP.

Schválení změn společenské smlouvy či stanov u všech společností s majetkovou účastí města podléhá i po termínu 1. 1. 2014 její valné hromadě, resp. RMP v působnosti valné hromady. (Pozn.: ze zákona o obchodních korporacích nenáleží toto schválení valné hromadě jako doposud, musí to být výslovně uvedeno v základním dokumentu společnosti. Tak tomu v případě městských společností je).

V. Příspěvkové organizace

Právní úprava příspěvkových organizací založených městem se řídí zejména zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích, případně speciálními právními předpisy upravujícími příslušnou oblast (např. školský zákon). V souvislosti s účinností NOZ však v těchto právních předpisech nedošlo k natolik závažným změnám, aby v jejich důsledku bylo potřebné ze strany města, jakožto zřizovatele, do jejich fungování a dokumentů jakkoli bezprostředně zasahovat.

Zprávu předkládá:	JUDr. D. Tomášek	vedoucí PRÁV
Zprávu zpracoval dne:	Mgr. M. Červenka	PRÁV
	Ing. A. Čiháková	FIN
		28. 11. 2013
Schůze ZMP se zúčastní:	JUDr. D. Tomášek	vedoucí PRÁV